

de minister van JenV

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Plan van aanpak tegengaan drugstoerisme

Datum
2 juni 2023

Ons kenmerk
4700952

1. Aanleiding

- Op 16 juni 2022 is de motie (bijlage 1) van de Leden Bikker (ChristenUnie) en Slootweg (CDA) aangenomen die oproept om in gezamenlijkheid met de gemeente Amsterdam, grensgemeenten, de luchtvaart- en toerismebranche een plan van aanpak op te stellen om drugstoerisme tegen te gaan.
- Op 29 maart jl.¹ is tijdens het VWS commissiedebat drugspreventie door de staatssecretaris van VWS aan het Lid Bisschop (SGP) toegezegd om bij de uitwerking van dit plan het verzoek aan het kabinet voor een bewustwordingscampagne voor buitenlandse toeristen over de gevolgen van drugsgebruik mee te nemen.
- Met voorliggende Kamerbrief (bijlage 2) worden de motie en de toezegging gestand gedaan.
- Tijdens het tweeminutendebat van 24 mei jl. is aan de Tweede Kamer toegezegd het plan van aanpak voor de start van dit zomerreces te versturen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met:

- Voorliggende (concept)Kamerbrief;
- Verzending aan de Tweede Kamer voor 7 juli a.s.

De brief wordt primair door de MJenV verstuurd en mede namens de minister en staatssecretaris van VWS.

3. Kernpunten

Samenvatting brief:

Er is bij de gevoerde gesprekken met Amsterdam en andere organisaties gefocust op de rol van softdrugs bij (overlastgevend) toerisme, de huidige inzet van de burgemeester bij de aanpak daarvan en mogelijke ondersteuning van het Rijk.

¹ Kamerstuk 2023D13871

Met de gesproken grensgemeenten is in kaart gebracht of er sprake is van drugstoerisme, hoe dit eruitziet, welke instrumenten een gemeente inzet en of instrumenten gemist worden.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

In de laatste monitor ontwikkelingen coffeeshopbeleid² concludeerden onderzoekers van Breuer&Intraval dat coffeeshoptoerisme³ een beperkt lokaal fenomeen is. In de gemeenten die hier wel mee te maken hebben, hebben slechts enkelen noemenswaardige overlast door het coffeeshoptoerisme. De meeste gemeenten geven aan geen softdrugstoerisme te kennen. In gemeenten die wel bekend zijn met dit fenomeen vertoont het over de metingen gezien een dalende trend.

Datum
2 juni 2023
Ons kenmerk
4700952

Amsterdam:

- Amsterdam heeft lokaal een uitgebreid maatregelen pakket vastgesteld om overlastgevend toerisme tegen te gaan. Het voorstel van de burgemeester om (tijdelijk) te gaan handhaven op het ingezetenen criterium werd in september 2022 niet gesteund door de gemeenteraad.
- Om de overlast van (drugs)toerisme in de binnenstad tegen te gaan werkt Amsterdam aan andere maatregelen, waaronder verkorte sluitingstijden van horeca en raamprostitutie en een blowverbod in een deel van de binnenstad.
- Amsterdam is een communicatiecampagne gestart met als uitgangspunt 'Stay Away'. Amsterdam is nog bezig de effecten van de campagne in kaart te brengen. Als de resultaten van de effectiviteit van de campagne bekend zijn, wordt met Amsterdam besproken of en hoe het Rijk een eventueel vervolg kan ondersteunen. Dan kan ook bekeken worden of de toezegging aan het Lid Bisschop, over het ondersteunen van een internationale campagne, effectief is als onderdeel van het plan om drugstoerisme tegen te gaan.
- Amsterdam geeft aan *geen* instrumenten te missen die op landelijk niveau mogelijk gemaakt moeten worden of op dit moment een andere bijdrage vanuit het Rijk te wensen.
- Ook wordt kort ingegaan op de verwevenheid met criminaliteit, mede in relatie tot het experiment gesloten coffeeshopketen en de mogelijke deelname van Amsterdam daaraan.

Grensgemeenten:

- Gesproken is met een aantal grensgemeenten die aangaven coffeeshoptoerisme te ervaren. Niet al deze gemeenten ervaren het bezoek van niet-ingezetenen als een probleem. Er meldde zich één gemeente die aangaf overlast te ervaren van niet-ingezetenen die in afgelegen gebieden softdrugs gebruiken.
- Het wel of niet actief handhaven van het ingezetenen criterium is lokaal maatwerk. In enkele gemeenten met een coffeeshop aan de grens wordt het ingezetenen criterium gehandhaafd. Dit is voor die gemeenten een

² Kamerstuk 24077- 463. Monitor ontwikkelingen coffeeshopbeleid, meting 2018

³ Breuer& Intraval maakt onderscheid tussen coffeeshop- en softdrugstoerisme.

Onder coffeeshoptoerisme wordt verstaan het kopen van hasj/wiet door niet-ingezetenen *in* de coffeeshop. Onder softdrugstoerisme wordt verstaan het kopen van softdrugs door niet-ingezetenen *buiten* de coffeeshop.

effectief middel om drugstoerisme tegen te gaan. Andere gemeenten lijken er juist baat bij te hebben om niet op het ingezetenen criterium te handhaven.

- Dit sluit aan bij wat onderzoeksbureau Breuer&Intraval heeft geconstateerd in hun onderzoeken. Zowel het wel als het niet handhaven van het ingezetenen criterium kan namelijk leiden tot de gewenste lokale resultaten.
- Ook de VNG heeft het belang van lokaal maatwerk bij het inzetten van het ingezetenen criterium benadrukt. Er is dus geen aanleiding om het huidige beleid ten aanzien van het ingezetenen criterium aan te passen.
- De gesproken grensgemeenten hebben geen instrumenten of andere middelen genoemd die door hen worden gemist en door het Rijk gerealiseerd dienen te worden.
- Een aantal kleinere grensgemeenten heeft aangegeven dat er niet altijd voldoende kennis en capaciteit beschikbaar is om een aanpak te ontwikkelen om overlastgevend drugstoerisme tegen te gaan. Zij zouden zijn geholpen als het Rijk kan bevorderen dat kennis over werkwijzen en instrumenten makkelijk te vinden is.
- Om te zorgen dat de kennis over de instrumenten breed beschikbaar is, wordt budget beschikbaar gesteld aan het CCV. Het CCV zal de informatiedeling bevorderen.
- Voor het tegengaan van overlast kan het voor een grensgemeente nuttig zijn de ontwikkelingen en het lokale beleid van omliggende (buitenlandse) gemeenten te kennen of hen te informeren over het eigen lokaal beleid. Op enkele gebieden werkt het EURIEC aan handreikingen om in kaart te brengen wat hierin mogelijk is.
- Enkele grensgemeenten hebben aangegeven met interesse de voortgang van de plannen van de Duitse regering te volgen ten aanzien van het reguleren van de cannabis teelt en verkoop. Mogelijk leiden de ontwikkelingen in Duitsland tot een afname van drugstoeristen in de grensregio.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
2 juni 2023

Ons kenmerk
4700952

Luchtvaartbranche:

- Luchtvaartmaatschappijen hebben geen wettelijke mogelijkheden om passagiers te selecteren op basis van mogelijk reismotief of toekomstige overlast. Daarnaast is er geen wettelijke grondslag om een persoon op een vlucht te weigeren. Evenmin zijn er juridische mogelijkheden om te sturen op de bestemmingen die luchtvaartmaatschappijen aan doen. Luchtvaartmaatschappijen mogen op basis van luchtvaartverdragen en de slots die zij hebben vrij hun vluchten plannen op basis van vraag & aanbod.
- Het is mogelijk dat andere toekomstige ontwikkelingen binnen de luchtvaartbranche enig effect hebben op het aantal (budget)toeristen dat per vliegtuig naar Amsterdam komt. Tegelijkertijd is het grootste deel van de jonge toeristen in Amsterdam (die potentieel overlastgevers kunnen zijn door drugstoerisme) afkomstig uit Duitsland en het Verenigd Koninkrijk en voor hen zijn er ook alternatieve vervoersmogelijkheden om naar Amsterdam te komen.

Toerismebranche:

- Het toerismebeleid van het kabinet is gericht op het aantrekken van bepaalde doelgroepen bezoekers die passen bij de desbetreffende bestemming. Het kabinet streeft naar een duurzame ontwikkeling van de

gastvrijheidssector in zowel economisch, maatschappelijke als ecologisch opzicht. De inzet van het kabinet richt zich op het verwezenlijken van deze doelstellingen. Het weren of ontmoedigen van de komst van toeristen, zoals omschreven in de motie Bikker/Slootweg, is geen onderdeel van dit beleid.

- Wel kunnen er lokaal keuzes gemaakt worden om niet actief de eigen stad in het buitenland te promoten. Echter heeft de toerismebranche ook aangegeven dat de maakbaarheid hiervan beperkt is. Communicatie voor de al aanwezige toerist kan zich richten op zaken als spreiding over de stad en het verleiden van toeristen om andere gelegenheden te bezoeken dan de coffeeshops in het centrum.

In de brief worden tot slot ook enkele conclusies en acties gepresenteerd.

4. Toelichting*

Gesprekken grensgemeenten

- De VNG is benaderd om contacten te kunnen leggen met grensgemeenten. Tevens is met hen inhoudelijk gesproken over het onderwerp.
- Via nieuwsbrieven en accounthouders van de Directie Veiligheid en Bestuur van JenV is er een uitvraag gedaan onder grensgemeenten om in contact te komen over dit onderwerp.
- Gesproken is met ambtenaren van de gemeenten Venlo, Enschede en Losser. Tevens is het onderwerp besproken tijdens een overleg met de burgemeester van de gemeente Heerlen en is er ambtelijk vanuit Heerlen schriftelijke input geleverd.
- Met de gesproken grensgemeenten is in kaart gebracht of er sprake is van drugstoerisme, hoe dit eruitziet, welke instrumenten een gemeente inzet en of instrumenten gemist worden.

Gesprekken Amsterdam

- Er is drie keer overleg gevoerd met verschillende ambtenaren van de gemeente Amsterdam. Centraal stond de problematiek in Amsterdam, de maatregelen en instrumenten die Amsterdam inzet en welke bijdrage het Rijk zou kunnen leveren.
- Het deel in de brief over Amsterdam is voor een feitelijk check ambtelijk aan hen voorgelegd.

Gesprekken toerismebranche

- Er is met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) inhoudelijk overleg gevoerd over de rol van de toeristenbranche. Tevens heeft EZK contactpersonen aangedragen binnen de toerismebranche. Het deel van de brief over toerisme is ambtelijk met hen afgestemd.
- Gesproken is met de organisaties Destinatie NL, Amsterdam & partners en het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC).

Gesprekken luchtvaartbranche

- Gesproken is met Schiphol, KLM en Easyjet.
- Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft schriftelijke input gegeven en de tekst in de brief over de luchtvaartbranche is ambtelijk afgestemd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
2 juni 2023

Ons kenmerk
4700952

Gesprekken overig

- Gesproken is met een onderzoeker van Breuer&Intraval om kennis over het onderwerp op te doen.
- Gesproken is met het CCV om gezamenlijk te bekijken op welke wijze het CCV een bijdrage kan leveren aan het ontsluiten van kennis voor gemeenten. Het CCV heeft daarna een voorstel opgesteld waarin zij hun voorgenomen activiteiten (opstellen webdossier, vragen beantwoorden, bespreking in kenniskring) hebben toegelicht. Dit voorstel is akkoord bevonden door het MT van de Directie Veiligheid en Bestuur.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
2 juni 2023

Ons kenmerk
4700952

4.1 Politieke context

De eerste indiener van de motie, Lid Bikker, heeft tijdens debatten afgelopen jaar meerdere malen gevraagd naar de voortgang van de uitwerking van de motie.

4.2 Financiële overwegingen

Het CCV krijgt jaarlijks subsidie vanuit de Directie Veiligheid en Bestuur van het ministerie van JenV. Het CCV voorziet een bedrag van €6944, - voor de voorgestelde taken. Het CCV kan voor de financiering hiervan putten uit de basissubsidie die zij dit jaar ontvangen.

4.4 Krachtenveld

Betrokken zijn Amsterdam, grensgemeenten, luchtvaart- en de toerismebranche. De standpunten en posities van deze partijen zijn in de Kamerbrief en in voorliggende nota uitgebreid benoemd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.